

Onderwerp: Handhavingsverordening WWB en WIJ
gemeente Overbetuwe 2009

Ons kenmerk: 09rb000220

Nr. 11H-C

De raad van de gemeente Overbetuwe;

gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2009;

gelezen het advies van de commissie Burger van 1 oktober 2009;

gelet op artikel(en) 8a van de Wet werk en bijstand en 12, eerste lid, onderdeel c. van de Wet investeren in jongeren;

overwegende dat het noodzakelijk is bij verordening regels te stellen met betrekking tot het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van de Wet werk en bijstand en de Wet investeren in jongeren;

b e s l u i t :

vast te stellen de

Handhavingsverordening WWB en WIJ gemeente Overbetuwe 2009

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. college : het college van burgemeester en wethouders;
- b. WWB : Wet werk en bijstand;
- c. WIJ : Wet investeren in jongeren.

Artikel 2 Opdracht aan het college

1. Het college stelt beleid vast waarin staat beschreven hoe zorg wordt gedragen voor een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de WWB en de WIJ, waaronder de bestrijding van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik van de WWB en de WIJ.
2. Het college beschrijft in een handhavingplan ten minste:
 - a. de wijze waarop het college belanghebbenden en inwoners informeert over de rechten en plichten die zijn verbonden aan het ontvangen van bijstand of inkomensvoorziening en over de consequenties van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik;
 - b. de maatregelen gericht op fraudepreventie.
3. Het college beschrijft in een controleplan ten minste:
 - a. de wijze van controle bij de aanvraag, de voortzetting en bij beëindiging van de bijstand of inkomensvoorziening;
 - b. de handelwijze bij inconsistenties alsmede het gebruik van signaal- en risicosturing bij de beoordeling van het recht op bijstand of inkomensvoorziening;

- c. de uitvoering van onderzoeken en bestandsvergelijkingen waarbij actuele gegevens worden gecontroleerd.

Artikel 3 Verlaging bijstand of inkomensvoorziening

Als belanghebbende onjuiste, onvolledige of in het geheel geen inlichtingen verstrekt die van belang zijn of kunnen zijn voor de hoogte, de duur of de voortzetting van de bijstand, het werkleeraanbod of de inkomensvoorziening, verlaagt het college de bijstand of inkomensvoorziening met inachtneming van het bepaald in de geldende Maatregelverordening Wet werk en bijstand en Maatregelverordening Wet investeren in jongeren, onverminderd de mogelijkheid tot het terugvorderen van de ten onrechte ontvangen bijstand of inkomensvoorziening of de in het kader van de re-integratie gemaakte kosten.

Artikel 4 Aangifte bij het Openbaar Ministerie

1. Als een gedraging van belanghebbende als bedoeld in artikel 3 leidt tot benadeling van de gemeente, doet het college, onverminderd de mogelijkheid de bijstand of inkomensvoorziening op grond van artikel 3 te verlagen en de ten onrechte ontvangen bijstand of inkomensvoorziening terug te vorderen, aangifte bij het Openbaar Ministerie.
2. Het college maakt met het Openbaar Ministerie afspraken over het doen van aangifte van gedragingen waarvoor het college in beginsel een verlaging van de bijstand of inkomensvoorziening zou kunnen toepassen, maar waarbij dit niet mogelijk is vanwege beëindiging van de bijstand of inkomensvoorziening.

Artikel 5 Hardheidsclausule

Het college kan één of meerdere artikelen van deze verordening buiten toepassing laten of daarvan afwijken, voorzover toepassing gelet op het belang van handhaving van het gemeentelijk beleid, leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 6 Intrekking oude regeling

De Handhavingsverordening Wet werk en bijstand Overbetuwe 2005, zoals vastgesteld bij besluit van 2 november 2004, wordt ingetrokken.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 november 2009 en werkt terug tot en met 1 oktober 2009.

Artikel 8 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Handhavingsverordening WWB en WIJ gemeente Overbetuwe 2009.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 oktober 2009.

DE RAAD VOORNOEMD,
de griffier,

drs. A.J. van den Brink

de wnd. voorzitter,

M.M. Melaard.

Algemene toelichting

De Wet investeren in jongeren

Op 1 oktober 2009 treedt de Wet investeren in jongeren (WIJ) in werking. Doelstelling van deze wet is de duurzame arbeidsparticipatie in regulier werk van jongeren tot 27 jaar. Om dit te bereiken is in de wet een recht op een zogenaamd werkleeraanbod vastgelegd. Het werkleerrecht berust op het uitgangspunt dat jongeren die goed geschoold zijn en over voldoende kwalificaties beschikken gemakkelijker aan het werk zullen komen en daardoor zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

De WIJ verplicht gemeenten om te investeren in de arbeidsinschakeling van alle jongeren, ook bij een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daartoe moeten gemeenten jongeren in beginsel een werkleeraanbod doen. Het werkleeraanbod is bestemd voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar en kan allerlei vormen hebben, variërend van een 'echte' baan, tot vakgerichte scholing of een combinatie van beide. Een werkleeraanbod kan ook bestaan uit voorzieningen die nodig worden geacht op weg naar arbeidsinschakeling, zoals een sollicitatietraining of een cursus gericht op de ontwikkeling van werknemersvaardigheden. Afgeleide van het werkleeraanbod is een inkomensvoorziening voor jongeren vanaf 18 jaar als de jongere onvoldoende inkomsten heeft. Deze inkomensvoorziening is alleen beschikbaar als het werkleeraanbod wegens in de persoon van de jongere gelegen of niet verwijtbare omstandigheden zijnerzijds geen optie is, dit aanbod onvoldoende inkomsten genereert of er nog geen werkleeraanbod kan worden gedaan. De samenhang tussen het werkleeraanbod enerzijds en de inkomensvoorziening anderzijds is een bepalend element in de WIJ.

Handhavingsverordening

In de handhavingsverordening worden regels gesteld over de wijze waarop misbruik en oneigenlijk gebruik van de bijstand, het werkleeraanbod en de inkomensvoorziening worden tegengegaan.

Het handhavingsbeleid voor enerzijds jongeren en anderzijds bijstandsgerechtigden loopt niet of nauwelijks uiteen. Het handhavingsinstrumentarium in het kader van de WWB is daardoor evenzeer toepasbaar in de WIJ. Ook het principiële bezwaar dat in een verordening niet meerdere wetten worden uitgewerkt weegt in deze minder zwaar, nu aan de handhavingsverordening geen individuele rechten zijn te ontleen. Temeer omdat een handhavingsverordening beperkt van omvang is, is vanuit het ministerie aanbevolen om de bestaande handhavingsverordening WWB om te bouwen tot een gecombineerde verordening.

Met deze verordening wordt mede invulling gegeven aan de in artikel 12 van de WIJ gegeven opdracht om regels te stellen met betrekking tot het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van de WIJ. Het behoort tot de gemeentelijke beleidsvrijheid om daarin eigen beleidskeuzes te maken.

Het gemeentelijke beleid over misbruik en oneigenlijke gebruik in het kader van de WWB was in de Handhavingsverordening Wet werk en bijstand Overbetuwe 2005 vastgelegd. Dit beleidskader is ook toepasbaar op de uitvoering van de WIJ. Om deze reden en gelet op de verwantschap kan het handhavingsbeleid voor de WIJ worden opgenomen in de bestaande handhavingsverordening. Deze krijgt daardoor een andere naam en zal voortaan Handhavingsverordening WWB en WIJ heten.

De Handhavingsverordening Wet werk en bijstand Overbetuwe 2005 wordt tegelijkertijd ingetrokken.

Aanbevelingen over ombouw Handhavingsverordening Wet werk en bijstand

Zoals gesteld, is in artikel 12, eerste lid, onderdeel c., van de WIJ vastgelegd dat de gemeenteraad bij verordening regels moet stellen over het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van de WIJ.

De reikwijdte van de verordeningsplicht lijkt beperkter te zijn dan die onder de WWB. In artikel 8a WWB is immers bepaald dat de gemeenteraad regels dient te stellen *voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand* alsmede van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet. Artikel 12, eerste lid, onderdeel c., van de WIJ bevat niet de cursief gedrukte bewoordingen.

Uit de beperkte wetshistorie kan worden afgeleid dat bedoeld is de gemeenteraad op te dragen om regels te stellen over het te voeren beleid op het gebied van fraudebestrijding. Vermoedelijk is de zinsnede 'voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand' geschrapt, omdat deze bewoordingen vaak (ten onrechte) zijn opgevat als opdracht om het terugvorderingsbeleid in een verordening vast te leggen. Dat is echter een taak van het college is, getuige de beschikbare jurisprudentie (zie o.a. CRvB 30 januari 2007, LJN: AZ8022).

Beoogd is hetzelfde te regelen als in artikel 8a WWB, nl. het vastleggen van regels over fraudebestrijding.

Juist om deze reden is er gelijktijdig voor gekozen om ook voor de WWB de verordening te actualiseren. De artikelen over terugvordering en verhaal komen, gelet op het bovenstaande, daarom niet terug in deze verordening.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2 Opdracht aan het college

Om invulling te geven aan het nakomen van de verplichtingen verbonden aan de bijstandsverlening, maakt de gemeente gebruik van zowel een handhavingsplan als een controleplan. Beide uitvoeringsplannen stelt het college vast. Ze bevatten richtlijnen en aanwijzingen voor de uitvoering, waardoor het handelen van de gemeentelijke uitvoering expliciet toetsbaar en transparant wordt.

Het handhavingsplan bevat uitvoeringsvoorschriften voor de wijze waarop het college ten tijde van de aanvraag, de looptijd de beëindiging van de bijstandsfraude, misbruik of oneigenlijk gebruik van bijstand voorkomt.

Het controleplan geeft aan op welke wijze en momenten er controles plaatsvinden op de door de belanghebbende verstrekte informatie en gegevens. Om invulling te geven aan deze controles wordt het controleplan aangevuld met protocollen die richting geven aan het handelen van betrokken ambtenaren.

Artikel 3 Verlaging bijstand of inkomensvoorziening

Als een belanghebbende na constatering van het niet nakomen van de inlichtingenplicht op grond van artikel 17 WWB rechthebbende in de zin van de WWB blijft, volgt een verlaging van de bijstand of inkomensvoorziening conform hetgeen hierover is vastgelegd in de Maatregelverordening WWB en de Maatregelverordening WIJ.

Artikel 4 Aangifte bij het Openbaar Ministerie

Er is een taakverdeling tussen de gemeenten en het OM over de afhandeling van fraude (schending inlichtingenplicht). Deze taakverdeling is vastgelegd in de Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude. Het aanwenden van strafvorderlijke bevoegdheden kan in beginsel slechts aan de orde zijn bij het redelijk vermoeden dat het nadeel € 10.000,00 (de aangiftegrens) of meer bedraagt. Als het vermoedelijke benadelingsbedrag lager is dan € 10.000,00 worden er in beginsel geen strafvorderlijke bevoegdheden aangewend. Met de maatregelen in de Wet werk en bijstand en de Wet investeren in jongeren kan deze categorie zaken door oplegging van een bestuurlijke maatregel afgedaan worden.

Artikel 5 Hardheidsclausule

Doen zich situaties voor waarin niet is voorzien of waarin onverkorte toepassing van de gestelde bepalingen in de verordening onverhoopt tot een onbillijkheid van overwegende aard leidt, dan is het aan het college om besluiten te nemen waarin recht wordt gedaan aan enerzijds het belang van handhaving van het gemeentelijk beleid en anderzijds het individuele belang van de belanghebbende. Dat kan onder omstandigheden betekenen dat besluiten worden genomen die afwijken van deze verordening.

Artikel 6 Intrekking oude regeling

Dit artikel regelt dat de Handhavingsverordening Wet werk en bijstand Overbetuwe 2005 wordt ingetrokken.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Vanwege de inwerkingtreding van de Wet investeren in jongeren op 1 oktober 2009 werkt de verordening terug tot en met die datum.

Artikel 8 Citeertitel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.